

Őnálló cigány filmfesztivál Magyarországon még nem volt, noha a különböző fesztiválokon szép számmal láthatunk a cigányságról készített filmeket.

Számos roma témájú film készült és készül folyamatosan, de a közönség alig jut hozzájuk, pedig ezek a filmek egyrészt olyan problémákat dolgoznak fel, amelyek az egész magyar társadalom létfontosságú kérdései, másrészt bepillantást engednek a cigányság életébe, kultúrájába, szokásaiba, hagyományaiiba, és árnyaltabbá teszik a róluk kialakított képet.

A mai magyar társadalomban a közelmúlt évtizedeihez képest példátlan módon megerősödött egyes társadalmi csoportokban a cigány ellenes hangulat.

A fesztiválon a másorra tűzött filmek a különböző származású emberek közötti azonosságot és nem a különbséget szeretnék hangsúlyozni amellet, hogy bemutatják a cigány kultúra értékeit, a cigányság magyar kultúrában, és történelemben betöltött szerepét is. Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a fiatalok a médiabeli híradásokkal ellentétben realisabb képet kapjanak a hazai cigányságról.

Éppen ezért a mozikban a jelképes, 100 Ft-ért lehet jegyet kapni. Az Uránia moziban pedig a nyitó ünnepségünkre a belépés ingyenes.

A fesztivál keretében a filmek témafelvetésével kapcsolatos beszélgetésekre is sor kerül a Kino moziban december 9–12 ig naponta 18.30 órai kezdettel.

Köszönetet mondunk a Nemzeti Filmarchívum és az Örökmozgó Filmmúzeum munkatársainak lelkes, segítőkész hozzáállásukért és támogatásukért, nélküliük a fesztivál nem jöhetett volna létre.

Ugyancsak köszönet illeti az Uránia Nemzeti Filmszínház és a Kino mozi vezetőit, valamint a Soros Alapítványt (OSI) és a Budapesti Fővárosi Önkormányzat Turisztikai Hivatalát, akik anyagilag járultak hozzá a fesztivál megrendezéséhez.

december 8. 19.00 Uránia megnyitó Mitsoura zenekar , Szilvási Gypsy Band Talentum Ifjúsági,Rajkó Zenekar

december 9. szerda

KINO MOZI - NAGYTEREM

16.30 Mit csinálnak a cigánygyerekek?

Schiffer Pál, magyar dokumentumfilm, 1971, 46'

Járnak-e iskolába, hol és hogyan élnek, milyenek a kilátásai, hol helyezkedhetnek el a magyarországi cigánygyerekek 1971-ben? Hosszú évek szociológiai adagyűjtésén, többek között Solt Otília és Kemény István kutatásain alapul ez a klasszikus szociológiai témájú film.

17.30 Gömöri cigányok

Szakály István, magyar dokumentumfilm, 2006, 60'

A felvidéki származású, saját magát magyar–szlovák és cigány identitásúnak valló Agócs Gergely etnográfus–népzenekutató gömöri gyűjtőútját megörökítő filmszociográfia arra keresi a választ, hogy mi lesz a sorsuk, jövőjük az e tájon élő, mesterségeiket, hagyományaikat – itt volt a legtöbb cigányzenész a történelmi Magyarországon – elvesztő, munkanélküli, jobbára segélyekből élő, magukat magyarnak valló cigányoknak.

18.45 Hatszáz év után az első

Osgyáni Gábor, magyar dokumentumfilm, 2009, 51'

Él Miskolcon egy ember, akit páran festőművészként, mások szegény cigánygyerekek megmentőjeként, néhányan pedig egyszerű villanyszereelőként ismernek. Életpályája változatos, nem mentes extrém fordulatoktól, ugyanakkor folyamatos tenni akarásról, kitartásról, a „jó embernek lenni” életfilozófiáról tesz tanúbizonyosságot. Ki is ő, aki időt és energiát nem kímélve arra törekszik, hogy jobbá tegye a világot, amiben élünk? Erre a kérdésre próbál választ keresni a film.

20.30 Boldog új élet

Bagdán Árpád, magyar játékfilm, 81'

Napjaink egy névtelen városában játszódik a történet, névtelen szereplőkkel. Meghatározhatatlan idő, üres, elhagyott terek és alutagok, személytelen városrészek, külvárosi milió. A szociális periféria disztelen kellekei. Itt él főszereplőnk egyedül, egy lakótelepi lakásban. Roma, nevelőotthonban nőtt fel, szüleit

nem ismeri. A világról, és annak szabályszerűségéről szinte semmit se tud. Vágyai az irreális és a vegetatív célok közt ingáznak. A valakihez tartozás vágya nagyon erősen él benne, annak türelmes kialakítása azonban nehézséget okoz neki. Egy napon volt utógondozójától kap egy különleges ajándékot. Megkapja azt a dossziét, ami a gyerekkort feldolgozó aktákat tartalmazza. Ezek a dokumentumok talán reményt adhatnak ahhoz, hogy újraértelmezhesse saját, gyerekkorában félbemaradt gyerekkorát.

KINO KÁVÉZÓ:

18.30 Beszélgetés az oktatásról: Cigány.....iskolázás

moderátor: Daróczy Ágnes

részvevők: Kertesi Gábor, Mendi Rózsa, Szőke Judit.

KINO MOZI- KISTEREM

16.00 Faluszéli házak

Schiffer Pál, magyar dokumentumfilm, 1973, 38'

A film a Borsod megyei Szendrő község cigányairól szól. Érzékletesen szemlélteti a cigányság két – a tudatosan elmaradottságban élő és a jobb, kulturáltabb körülmények után vágyódó és ezért tenni akaró – rétege közötti életműdbeli és erkölcsi különbséget.

17.00 Cigányok papja

Szadvári Lívia, magyar dokumentumfilm 33'

Alsószentmárton 1150 főt számláló, korábban soknemzetiségű, mára a papot kivéve teljesen cigány falu. A film bemutatja: a kosárfonást, mint fő megélhetési forrást; a cigány és magyar nyelvű óvodai foglalkozást; a helyi cigány nyelvet egy idős ember és unokája rövid beszélgetésén keresztül; a temetőt; valamint a cigányok papja, Lankó József tevékenységét, aki egyebek között beszél a helybeli ünnepi szokásokról is.

19.30 Carmen esete Borattal/Carmen meets Borat

Mercedes Stalenhoef, Hollandia, 2008, 85'

A 17 éves Carmen egy nyomorúságos romániai cigányfaluban él. Apja kocsmájában és boltjában dolgozik, esténként meg spanyol szappanoperát néz a tévében, és arról álmodozik, hogy Spanyolországba megy. Am egyszerűs csak a falu életét amerikai filmesek dőlják fel, itt forgatják a Borat – Kazah nép nagy fehér gyermeke menni művelődni Amerika főszereplőjének kazah szülőfaluját bemutató részt. A falubeliek egy mukkot sem tudnak angolul, és jóhiszemű tudatlanságban pózolnak a kamerának. A film megjelenése után a falut ellepi a világsajtó, a lakók közt eluralkodik az irigység és a gyanakvás.

21.30 Kenedi hazamegy/ Kenedi goes back home / Kenedi se vracia kuci

Zelimir Zilnik, Szerbia, angol felirattal, 2003, 74'

A film Németországból Belgrádba visszatoloncolt jugoszláviai, koszovói cigányokról szól. A belgrádi reptetőren senki, csak a sorstárs Kenedi, a németül beszélő ladás taxis fogadja őket, aki egy korábbi transzporttal került vissza Szerbiába, tíz év németországi tartózkodás után...

december 10. csütörtök

KINO MOZI - NAGYTEREM

16.30 Tabló

Detre Gábor, magyar játékfilm, 120'

A jogvégett roma származású ahadnagy magányos hősként végzi munkáját. Származása és Amerikából hazaköltözött felesége miatt társadalmi előlethez célpontjává válik, ezt súlyosbíttja egy olyan rendőrségi ügy, melyben a gyanúsított szintén roma.

19.00 Daráló

Komenczi Norbert, magyar dokumentumfilm, 2005, 57'

A film egy régen halott ember történetét meséli el, akit bedarált, megrágott és darabokban köpött ki a magyar igazságszolgáltatás szorgos, kegyetlen, bár nem éppen hatékony gépezete.

20.15 Szelitai koldus iskolások

Bársony Kata, magyar dokumentumfilm, 26'

Albánia. A gyerek és nőkeresedelem a prostitúció és a fekete gazdaság nagy részben befolyásolja az erőforrások nélküli sokszor elszigetelt falusi szegénységben élő romák mindennapjait. Tiranában a minden nap utcán kéregető szegény gyerekek a névtelen utcák külvárosi zsúfolt mindennapi túlélésért folytatott harcában megismerkedtünk egy csapat albániai roma gyerekekkel, akik valaha az utcán kéregettek. Közel 80 gyerek otthona az utca mindennapi harcaiból az iskolába és az Anyaszív centerbe vezet, ezek a gyerekek mesélnek nekünk életükről, lakókörülményeikről, családjukról, álmairól.

21.00 Nyócker

Gauder Áron, Novák Erik, 2004, magyar animációs film, 90'

Ricsi titkos szerelmet őriz a rivális család, Csorbaák lánya felé. Gusztibá szerint Shakespeare tévedett és csak pénzzel tudja megszerezni a lányokat. A fiú ezért előveszi az osztály zsenijét, aki időgépet fabrikál, és az egész brigádot visszaröpteti az űs-nyócba. Itt a helyi űslakosok segítségével a gyerekek elrendezik, hogy a jelenben olaj kerüljön a kerület alá, így a Nyóckerben megkezdődik a kitermelés. A hirtelen gazdagság szemet szúr az apáknak, akik villámgyorsan ráteszik kezeiket a nafára, ám ekkorra már felfigyel rájuk a világhatalmak virtuális vezetősége is. Verseny indul a pesti olajért.

KINO KÁVÉZÓ:

18.30 Beszélgetés: Cigány.....bűnözés?

moderátor: Ignác József

részvevők: Makula György, Németh Zsolt, Szikinger István

KINO MOZI- KISTEREM

16.00 Nincstelének / Owners of Nothing Dueños De Nada

S. Talavera Serrano, Spanyolország, 2003, 47'

Az ötéves Fatima nagyon rosszul lát – szemüveg nélkül alig valamit. Élete nagyrészt ködös homályban zajlik, csak az iskolában képes látni. Egy lezárt fiók rejti legnagyobb kincsét, a vastag üveges kék szemüveget. Tanítás után minden nap vissza kell tennie a fiókba. Fatima El Vacieban, egy sevillai nyomortelepen él. A szülei kimondhatatlanul szegények. Nem tudnának szemüveget venni a kislányuknak.

17.00 Sárga rózsza

György István, magyar játékfilm, 1940, 75'

Decsi Sándor, a csikósbojtár a katonaságból visszatér a puszta. Megtudja, hogy szerelme, Klári nem volt hű hozzá, távolléte alatt Lacza Ferkóval, a gulyásbojtárral enyelt, sárga rózsát is adott neki. A lány mindent tagad. Lacza Ferkót egy eladott gulyával Morvaországba küldik. A lány, hogy visszaszeresse Decsi szerelmét, bájitalt ad neki. Az ital azonban mérgező, Decsi kis híján meghal. Amikor Lacza útközben meghallja a mérgezés híreit, visszafordul a puszta...

18.30 Kenedi újra előkerül / Gde je bio Kenedi 2 godine

Zelimir Zilnik, Szerbia és Montenegro, 2005, 26'

Kenedi Hasani elhatározza, hogy követi a családját és illegálisan próbál meg munkát keresni az Európai Unión belül. 2003-ban elkapják, miközben illegálisan próbálja meg átlépni az osztrák–magyar határt és menekültáborba helyezik. Néhány hónap után sikerül Ausztriába, Németországba és Hollandiába menekülnie. A rendező 2005 januárjában találkozik vele újra a bécsi egyetemen a Kenedi hazamegy film bemutóján. Kenedinek újra haza kell térnie, ahol elhatározza, hogy egy házat épít a családjá megmaradt tagjainak.

19.15 Nincs elég világ

Sipos István, magyar dokumentumfilm, 51 perc, 2005

A filmben megjelenő roma kovács-sorsokat jeleníti meg. Ez a kompozíció három nehezebb sorsú, Erdélyben élő és két jobb sorsban élő itthoni cigány kovácsmester sorsát ábrázolja miközben valahol az egész emberiség természetrajzáról, sorsáról, jövőjéről is beszél.

20.30 Kanyarog az út –Egy cigánykaraván meséi / When the road bends - GypsyCaravan

Jasmine Dellal, USA, 2006, 111'

A mű indiai, macedón, román és spanyol roma zenekarok és táncosok amerikai koncertturnéját kíséri végig. Első közelítésben tipikus koncertfilmet látunk. Jasmine Dellal mindehhez képest két további réteget helyez el a filmjében. Ahhoz, hogy ez sikerülhessen, szükséges alapfeltétel volt a szereplő zenészek sztrallűröktől mentes természetessége. Az egyik réteg az a folyamat, ahogy az egymás számára teljesen ismeretlen, különféle nyelveket beszélő roma zenészek egyre közelebb kerülnek egymáshoz, ismerkednek; először távolságtartóak, aztán egyre jobban megnyílvá összeharátkoznak. A másik pedig az otthoni háttér. Itt már szinte egymástól független dokumentumfilmek darbjai kerülnek egymás mellé, és fokozatosan kirajzolódik az a sokféle háttér, amely meghatározza, körülhatárolja kinekkinek a tényleges identitását, azt, ahogy „egyébként” él.

ÖRÖKMOZGÓ MOZI

16.30 Dankó Pista

Kalmár László, magyar játékfilm, 1941, 95'

Dankó Pista beleszeret Jáky Ilonkába, a szép, szőke úri lányba, ezért régi szerelme, Rózi, a vad cigánylány megátokozza. Ilonka megszönik Pistával és összeházasodnak. Évek múlva egy oroszországi turnén Pita találkozik Rózival, aki időközben híres táncosnő lett és most őt is a hatalmába keríti...

20.30 Találkoztam boldog cigányokkal is

Aleksandar Petrović, jugoszláv, 1967, 90'

A híres játékfilm dokumentarista stílusban mutatja be tolggyújtással foglalkozó rónasági romák rusztikus életét. Szüntelenül vándorolnak, saját törvényeik szerint élnek. És bennük is ott él a vágy, a szenvedély, a szerelem, amelyért ölni is lehet.

december 11. péntek

KINO MOZI - NAGYTEREM

16.30 blokk Szlovákiai éhséglázadásról

Kovács János, Joka Daróczy János, magyar dokumentumfilm, 2004, 26'

A film megrázó erővel mutatja be a hatalom által megalázott szlovák cigányok helyzetét és reakcióit, félelmeit az éhséglázadás idején.

Jobb a Fradi

Szirmai Norbert, Révész János, 15'

Romák és rasszisták szíve egyvalamiért egyszerre dobban: az imádott Fradikáért. Az alkotók rövid interjúkat rögzítettek rasszista futbalszurkolókkal és indulataik célpontjaival. A jelenetek közé ékelve "testközlelő" halljuk, látjuk a legelvakultabb utrákat, amint büszkén, teli torokból kántálják mocskolódo rigmusaikát. A film állításai nem fekete-féhek, de a rasszizmus természetéről sokat elárulnak

Csapdába zárva: A mitrovicai romák elfelejtett története

Bársony Kata, magyar dokumentumfilm, 28'

Az ólomkoncentráció a WHO-táborok területén eléri a megengedhető szint 300-szorosát. A háború utáni Koszovóban – alig 200 km-re az Európai Unió határaitól – férfiak, nők és gyerekek élnek súlyosan szennyezett táborokban ahol lassan belehalnak az ólommérgezésbe. Elátogatunk a táborokba és a modern Európa sokkoló közegészségügyi katasztrófájával kellett szembesülnünk. Meglátogattuk az itt élőket és vezetőiket, találkoztunk munkatársaival is, hogy megérthessük mi is történt az 1999-es háború óta.

18.00 Temetetlen holtak

Jancsó Miklós, magyar dokumentumfilm, 1997, 50'

A magyarországi áldozatok a holokausztról emlékeznek.

19.15 Argo

Árpa Attila, magyar játékfilm, 2004, 103'

Egy igazi profi mindenre fel van készítve – kivéve a "Magyar Valóságot"! Fekete Versace öltönyben és csúcstechnológiával felszerelve érkezik Magyarországra az az "ügyintéző", akit a szakmájában csak a Tejesembernek hívnak. Feladata, hogy végrehajtsion egy újabb különleges megbízást: egy titokzatos ókori kincset kell megtalálnia. A "rutinmunka" azonban hamar élete legnehezebb küldetésévé válik.

KINO KÁVÉZÓ:

18.30 Beszélgetés: Polgár.....háború?

moderátor: Ignác József

részvevők: Horváth Aladár, Kőszeg Ferenc, Ladányi János, Tólas Péter

KINO MOZI- KISTEREM

16.00 Bystrany / Osada Bystrany

Bader Marc, Kunáiková Petra, 2006, 32'

Bystrany egy 2500 lelket számláló kelet-szlovákiai falu. Közülük 1700 cigány, akik a XIV század óta élnek a területen. Legelőbben szociális támogatásra szorulnak. 2004-ben radikálisan a felére csökkentik a szociális támogatás mértékét, a cigányközösség élete elviselhetetlenné válik.

17.45 Viva Constanta! / Viva Constanta!

Ambrus Emese, Románia, 43' 2006-2007, magyar/angol felirattal

Elvis Presley imitátorként szeretne ismerté válni a somkurai romanegeted tanára, Lakatos Tudor. Roma nyelvre fordítja a rock and roll király dalait, majd Elvis Romano néven elindul gitárjával Cantancára, hogy elismerő hírnevet szerezzen magának és az általa képviselt rock and rom-nak.

19.00 Kenedi házasodik / Kenedi is Getting Married / Kenedi se zení 86'

Zelimir Zilnik, Szerbia, angol felirattal, 2007, 80'

A történet azokról a jugoszlávokról szól, akik a háború idején elhagyták országukat, s több mint tíz évig menekülteként Nyugat-Európában éltek. Az Európai Unió 2002 második felében családjukkal együtt visszaküldte őket Szerbiába, Montenegroba, mondván kint tartózkodásuk oka megszűnt. Hazatérve Kenedi nagy adósságot halmoz fel a családi ház felépítése során. Mindenféle munkát elváltal, hogy adósságait törleszteni tudja, de 10 euronál kevesebbet kap naponta. Végül elhatározza, hogy beszáll a szexüzletbe, idősebb hölgyeknek ajánlja fel a szolgáltatásait, később pedig már tehetősebb férfiaknak is. Az új európai tövények szerint a homoszexuálisok közötti házasságot is elismerik. Rájön, hogy így legálisan tartózkodhatna az EU-ban. EXIT zenei fesztivál során megismerkedik Max-val. Vajon ez megoldja Kenedi problémáját?

20.45 Malaccal teljes

Kovács Kristóf, 2008, 57'

Balogh Lajos az ország leghátrányosabb régiójában él, az ormásági lét szeretele pedig Balogh Lajosban. Ezért foggal, körömmel ragaszkodik ahhoz a helyhez, ahol cigányként a rendszerváltás óta nem jut állandó munkához. De Lajos öletára kifogyhatatlan. A helyhatósági választásokon őt szavazat híján rekedt kívül a képviselőtestület üléstermén, ám a kudarc nem szegte kedvét, helyi böllerekből csapatot szervezett, hízlalt malacot, malac perselyt és benevezett az ország túlsó felén megrendezett nemzetközi bölleversenyre.

ÖRÖKMOZGÓ MOZI

16.30 Gül Baba

Nádasdy Kálmán, magyar játékfilm, 1940, 105'

1620. Buda a török kezén. A magyar diákok szervezkednek, hogy fölszabadítsák a fővárost, s közben Mátyás király aranykincse után kutatnak...

18.30 Nincs kegyelem

Ragályi Elemér, magyar, 2006, 70'

Az eldugott faluban meggyilkolnak egy idős férfit. Az áldozatnál alkalmi munkát végző Suha Dénest tanúként idézik a rendőrségre, de rövidesen már őt vádolják az elkövetéssel.

20.30 Nagyvárosi cigányok / Großstadtzigeuner

Moholy-Nagy László, rövidfilm, 1932

A cigánytábor az égbe megy / Tabor uhogyit v nyeboorosz

Emil Lotjanu, 1976, 100'

A lókotóbe egyaránt beleszeret a szépséges, büszke cigánylány és az aranyhajú moldvai leány. A cigánylányt viszont kintézte már magának a földesúr is...

december 12 szombat

KINO MOZI - NAGYTEREM

16.30 Balázs János vagyok...: Balázs János cigányfestő

Kernács Gabriella, magyar portréfilm, 26'

Balázs János festő életéről készült portréfilm.

17.15 Koportos

Gyarmathy Lívia, magyar, 1979, 79'

Balog Mihály otthagya szülőhelyét, a szabolcsi cigánytelepet, és Budapestre ment dolgozni. Itt éri a hír: meghalt a felesége. Balogh szép, gazdag temetést akar, ám hiába igyekszik, küszködik, a temetés szegényes lesz. A magyarok és a koportosi cigányok sem jönnek el, csak a felesége szeretői figyelik a távolból az eseményeket. Ráadásul a fuvaros is kifosztja Mihályt, így a papnak csak kósárfonással tud fizetni. Élete kockázatásával vesszűt gyűjt, de a telep cigányok elszedik tőle, miközben ficsúr vetélytársa majdnem agyonveri. Balog végleg elhagyja a koportosi cigánytelepet.

18.30 Vilma néni Budapestje

Dér András, magyar dokumentumfilm, 1997, 53'

Vilma néni, egy muzsikós cigány család leszármazottja egy letűnt világra, a kávéházak Budapestjére emlékezik.

19.45 Rajkó rapszódia

Rodriguez Endre Györy Gy. László, magyar rövidfilm, 1939, 25'

20.30 Életek éneke

Bereczky Csaba, magyar dokumentumfilm, 2007, 100'

Egy faluban, valahol Románia közepén néhány ember állja körbe a 76 éves korában meghalt híres magyar cigányzenész hegedűs sírját. Halálhírére összesereglett a régió összes zenésze, hiszen mindnyájan őt tekintették mesterüknek. Itt és most, mesterük emlékére zenélnék. A Mester elment, de egy új banda születik, a 27 tagú zenekar.

KINO KÁVÉZÓ:

18.30 Beszélgetés: Cigányság...nemzeti büszkeség

moderátor: Daróczy Ágnes

résztevők: D. Magyarai Imre, Eörsi László, Fátyol Tivadar, Kernács Gabriella

KINO MOZI- KISTEREM

16.00 A sündisznó átka/ Blestemul aricilui/ The Curse of the Hedgehog

Budrala Dumitru, Románia, 2005, 93'

Többet törődtem a számammal, mint a saját férjemmel és gyerekeimmel. Az állat azonban elpusztult. Ha most lenne egy számaram, úgy élnék, mint egy parlamenti képviselő" – összegzi Turica, a film egyik főszereplője. Rokonaival faluról falura vándorolnak kézzel készített seprükkel és kosarakkal, melyeket élelemre próbálnak cserélni. A film egy szegény cigány család sorsát követi nyomon. A nézők abszurd, olykor tragikomikus helyzeteknek lehetnek tanúi.

17.45 Huttyán

Salamon András, magyar dokumentumfilm, 1996, 62'

1984-ben Huttyán egy üveg sárral a kezében álldogál az öcsüdi kocsmá előtt. Rendőrök lépnek hozzá, fel-jelentik "közterületen való tiltott italozásért". Huttyánnak nincs ezer forintja, hogy a büntetést kifizesse, inkább börtönbe vonul napi húsz forintért. A börtönben rosszul lesz, hiába kér orvosi segítséget, 57 éves korában meghal. Így lett vége annak a karriernek, ami el sem kezdődött. Huttyán egyik fia, Géza egész nap toloszékblől nézi a tévét. Semmi egyebet nem csinál, ez az egyetlen kapcsolata a világgal. 1996 tavaszán azt látja, hogy Los Angelesben átadják a Grammy-díjakat, s ezek között World Music kategóriában a Deep Forest nyerte el az Oscar díjjal egyenértékű zenei kitüntetést. Azt is bementdák a tévében, hogy a Huttyán énekével készült CD és kazetta több, mint 1 millió példányban kelt el világszerte. Amikor Géza meghallja Huttyán énekését, sírva fakad: "... azt hittem, hogy apa él valahol..." Valamikor valaki tehát ellopta a Huttyán dalát. És most Huttyán özvegye, meg a fiai útra kelnek, hogy kiderítsék az igazságot. Egy kölcsönkért busszal, valami étellel elindulnak a tenger felé, Párizsig meg sem állnak...

19.00 Földbott kő

Sára Sándor, magyar játékfilm, 1968, 91'

Balázs apja az ötvenes években ártatlanul szenved börtönt, a fiát nem veszik föl filmrendezőnek. Egy termelőszövetkezetnél vállal földmérőt állást. Míg tanyaközpontot szervez Iliással, a görög szabadságharcossal, a helyi vezetés erőszakkal kényszeríti a termelőszövetkezetbe lépésre a férfiakat. A feldühödött asszonyok éppen a megalkuvást nem tűrő Iliászt hibáztatják ezért és agyonverik.

20.45 Sutkai bajnokok / Shutka Book of Records / Knjiga Rekorda Shutke

Aleksandar Manić, Szerbia, Csehország, Finnország, 2005, 78'

Valahol a Balkánon: Európa peremén: a világ szeme elől elzárva, van egy különleges hely: Sutka, a cigányok nem hivatalos fővárosa. A film ennek a városnak állít emléket, amelyben számtalan rekordot tartanak nyilván dalversenyben, liba- és kutyaviadalban, vámpírviadalban, ünneplő ruha viseletben, gonosz szellemek kiűzésében és más versenyszámokban, amikről álmodni sem mernénk.

ÖRÖKMOZGÓ MOZI

16.30 Fekete szem éjszakája

Keleti Márton, magyar, 1958, 108'

1899. Párizs. Az újságírók pikáns szenzációra készülnek: a dúsgazdag Gladys Welles fogadásából el fogja csábítani a híres cigányprímást, Rigó Jancsit. Ám nagy meglepetésre a férfi nem Gladysval törődik, hanem annak nővérével. Georgina korábban pletykák hőse volt, mostanra azonban békés házasságban él...

20.30 Cséplő Gyuri

Schiffer Pál, magyar, 1978, 103 perc

A két elemít végzett fiú fölkerkedik a putriból, Németfaluból Pestre megy, hogy biztos megéthesést keressen. Becsületesen tanul, dolgozik, végigjárja a kálváriát, akár a városban élő cigányok legtöbbje. A szegénységről és az előítéletekről azonban nem a munkapadok mellett, hanem a téglagyári magyar munkások szűkös „putrijaiban” szerzi tapasztalatait...

december 13 vasárnap

KINO MOZI - NAGYTEREM

16.30 Történetek a boldogulásról

Kőszegi Edit, Szuhay Péter, magyar dokumentumfilm, 2000, 100'

"Már arra is gondoltam, írok egy levelet Michael Jacksonnak, hátha ő tudna segíteni..." Gyermeklánctű-, székfűszedés, szilákoskár-készítés, vályogvetés, tolltépés, burítózás, mezgerelés, kupeckedés, állatszelídítés, guberálás, dohánytermesztés...Hagyományos és új megélhetési formák, túléleli stratégiák tizenkét roma közösség - család - életéből...Egy tucat boldogulástörténet...

A képviselő három éve / Obcinski svetnik, tri leta pozneje

Petan Saso, Szlovénia, 2006, 8'

A 2002-es helyi választásokon a cigányok először választhatnak képviselőt. Mit gondol a megválasztott cigány képviselő az elmúlt három év munkájáról és milyen változásokat érzékelt a mandátuma alatt?

Mundi Romani : Sátor és Palota

Bársony Kata, magyar dokumentumfilm, 26'

Görögország három nagyvárosának roma közösségeit látogattuk meg, hogy az erősen rétegzett roma közösségek lakhatási körülményeiről átfogabb képet kapjunk. A frissen érkezett albániai vendégmunkások és a több évszázada Görögországban élő romák más és más módon fordulnak a modern piac kihívásai felé. De közös erőfeszítésként civil szervezeteik, saját Roma Bevásárló Központot álmodtak Athén belvárosában, egy haladó elképzelés, mely Görögországban összekovácsolta a roma közösségeket a fejlődés jegyében. A Roma Mall.

18.15 „Tegyetek tanítványokká minden népeket”

Fátyol Tivadar, magyar dokumentumfilm, 2004, 51'

A film a magyarországi roma evangélicizáció helyzetéről tudósít. Megismerkedhetünk Szalay Zoltán roma származású katolikus pappal, betekintést nyerhetünk a SEKINA Keresztény Gyülekezet, a Szent Filoména Közösség életébe. Román és németországi roma térítők munkáját figyelhetjük meg, a hívők csodás gyógyulásokról számolnak be. Iványi Gábor metodista lelkesítő úgy gondolja, a tízmilliós romaságnak szüksége volna egy roma biborosra a pápa mellett.

19.30 Elfelejtett holtak

Lakatos József, magyar dokumentumfilm, 1981, 20'

Ez az alkotás megrázó erővel mutatja be a cigány holokausztot.

20.15 Usti opre –Éleszd a tüzet

Sas Tamás, magyar-német-szerb dokumentumfilm, 2006, 85'

Egy gitáros, egy trombitás, egy cimbalmos – zenés dokumentumfilm Sas Tamás és Allan Siegel rendezésében Snétberger Ferenc, Boban Markovic és Balogh Kálmán roma muzsikuskokról, akik egy Millenáris-beli koncertre készülnek, amit Uste Opre! ('Kelj föl!' lováriul) címmel adtak 2003. november 28-29-én.

KINO MOZI- KISTEREM

16.00 Nárcisz és Psyché

Bódy Gábor, magyar játékfilm, 1980, 137'

Ez a romantikus szerelmi vízió, Lónyay Erzsébet (Psyché) és Ungvárméti Tóth László (Nárcisz) szenvedélyes, beteljesületlen szerelmének, a nőiségnek, az emberi autonómiának, az énkeresésnek, a mindig újat keresésnek, a szerető-szenvedő-megadó-pusztító Harmadiknak (Zedlitz báró) sodró erejű története. Száz éven, meghatározó történelmi korokon ível át (1813-1914), miközben a főhősök egyáltalán nem öregsznek. Bódy Gábor a mitológiai ihletésű témát sajátos dramaturgiával, különleges képi világba ágyazva dolgozta fel.

18.40 Hitetlenek/ Koffar/Infidels

Bahman Kiarostami, Irán, 2003, 40'

A godárok nomád cigányok, akik Indiából vándoroltak be Iránba. Sorsuk alakulása sok hasonlóságot mutat az Európába bevándorolt cigányok közösségeivel. A törzs nyelve a szanszkrit, mazandarani és a farszi keverékéből létrejött chule. Ősi vallása az animizmus, amely a természeti tárgyakat és jelenségeket élő lélekkel ruhazza fel. Az iszlám forradalom alatt át kellett térniük a moszlim hitre, és noha ma már mindannyian síta muzulmánok, a perzsák a godárokat még mindig hitetlennek tartják és kiközösítik. A filmben a godárok, a "hitetlenek" arról dalolnak, zenélnék és regélnék a leggyakrabban, hogy mit is gondolnak Istenről.

19.30 Gypsy Side

Gát Balázs, magyar dokumentumfilm, 2006, 50'

Márió, Luigi, Mr. Joker egymás szájából veszik ki a szót egy ecetfaktól árnyékos, romos belsőudvarban. Rappelnak, gesztikulálnak és táncolnak, a csajok és a kistesók bámulják őket. Beatbox és free style: egyre megy, menők minden stílusban. Felveszik, megvágják, aztán újra - maguk csinálják, ott a számítógép a szoba sarkában. A fodrásznál a nigériai haver nyír penge szakállat vagy kikököczteti hip-hop frizurát. A gengszter rap kelleknek, az East Side és West Side stílus.

ÖRÖKMOZGÓ MOZI

16.30 Szaffi

Dargay Attila, magyar rajzfilm, 1984, 76'

A menekülni kényserülő Ahmed basa elássa a kincseit. Elárult fiát jószívű cigányok veszik partfogásukba. Mikor Jónás felcseperedik, útnak indul, hogy visszaszerezze jogos örökségét, a birtokot, és felkutassa az elásott kincset...

18.30 Tündérdomb

Szöke András, magyar, 2000, 73'

A cigány Balázs bácsi 1939-ben repülőgépet barkácsolt a fészerben. Ennek hírére felkereste a vajda, hogy áldását adja a „Bakony Leonardójának” munkájára és ígéretet tett, ha Balázs a szerkezetével megrepeti őt is, akkor átadja neki a vajdaságot...

20.30 Macska-jaj / Crna macka, beli macor

Emir Kusturica, jugoszláv-francia-német, 1998, 135'

Egy cementüzem tulajdonosának fia (Matko), mivel saját apját nem meri megkérni, Grgától kér pénzt kölcsön egy vonatrakomány benzin megszerzésére. Matko a sikeres bizniszen felbuzdulva felajánlja a cigány gengszterek kábítószeres királyának, hogy beveszi a benzinbuliba...

IDE NÉZ CIGÁNY!

Európai-Magyar Cigány Filmfesztivál

Romani Filmfest
December 8-13-ig
ÖRÖKMOZGÓ • KINO • URÁNIA

Magyar Nemzeti Filmarchívum
Hungarian National Film Archive

